האשה נקנית פרק ראשון קידושין כט.

עד שימשוך. כשור: **ויחזיק.** כגמ': **משכו.** הדיוט מ)חפץ של הקדש מיד הגזבר במנה: **ולא הספיק לפדותו.** כלומר לתת דמיו לגזבר: **נותן מאתים.** דכי מייקר ברשות הקדש מייקר הואיל ולא נתן המעות: **לא יהא כח הדיוט כו'.** שאם משכו מיד הדיוט יצאם כל מעותיו דקנאו מ[משיכה וברשותו הוא דז"ל: **פדאו.** נתן את המעות: **מתני' כל מצות האב כו'.** בגמ' מפרש לכולה מתני': **שהזמן גרמא.** שהזמן גורם מ)לה שתבא: **חוץ מכל קיף.** פאת הראש: **וכל תשמיש.** פאת זקן: **וכל תשמה.** דהכניס: **גמ' אי נימא דמיחייב ברא למיעבד לאבא.** והכי משמע כל מצות שהבן מצווה על אביו בשם פטורות בתמיה: **אינו אמו ואביו פטורות.** לשון הוא לומר: **המוטלות (עליו) על האב.** כגון הנך דמפרש בברייתא ללמדו תורה ולמולו ולפדותו בה' שלעיל אם בכור הוא ולהשיאו אשה ק)וכולה עליף ואזיל מקראי: **אף להשיאו בנכר.** שמא יפרוש בספינה ותטבע ויפסקן אם אין יודע לשוט: **ליסטים ס"ד.** והלא יש בו ולא למדו כלום: **כאילו מלמדו ליסטים.** דכיון דאין לו אומנות ויפסר לאמו יצא בפרנסת דרכים וילסטים את הברות: ר)**כאשר נוה אוהו.** ולא את שרה: **מיחייב איהו.** כשיגדל: **אשכחן מיד.** לאבהם נאמר כן: **אינו אלא לשון זירוז.** שיהא מהיר וחריז בדבר ונוהג מיד ונוהג לדורות: **תיפדה תפדה כו'.** כלומר קרי ביה (ש)תפדה: **ואיהי מגלן דלא מיפקדא.** איהי אמו מגין שאינה מצווה לפדות את בנה דכיון דמצות עשה שלא הזמן גרמא הוא בני קרא למעוטה: **לפדות את עצמו.** כשהוא בכור ולא פדאו אביו: **ואיהי מגלן דלא מיחייבה.** דאתיה לפדותה דכתיב בכור בניך אימא איהי תפדה נפשה דכתיב דכתיב ש"ד אלא כאילו מלמדו ליסטות: למולו מגלן דכתיב ת)וימל אברהם את יצחק בנו ט)והיכא דלא מהליה אבוה מיחייבי בי דינא למימהליה דכתיב ע)המול לכם כל זכר ' והיכא דלא מ)מהליה בי דינא מיחייב איהו למימהל נפשיה דכתיב ע)ועדל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה איהי מגלן דלא מיחייבא דכתיב ב)כאשר צוה אותו אלהים ג)אותו ולא אותה אשכחן מיד לדורות מגלן תנא דבי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר צו אינו אלא זירוז מיד ולדורות זירוז דכתיב פ)וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו מיד ולדורות דכתיב ד)מן היום אשר צוה ה' והלאה לדורותיכם: לפדותו: מגלן דכתיב ה)כל בכור בניך תפדה ו)והיכא דלא פריקיה אבוה מיחייב איהו ז)למפריקיה דכתיב ח)פדה תפדה ואיהי מגלן דלא מיפקדה דכתיב תיפדה תפדה כל שמצווה לפדות את עצמו מצווה לפדות את אחרים וכל שאינו מצווה לפדות את עצמו ט)אינו מצווה לפדות אחרים ואיהי מגלן דלא מיחייבא למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה כל שאחרים מצווים לפדותו מצווה לפדות את עצמו וכל שאין אחרים מצווים לפדותו אין מצווה לפדות את עצמו ומנין שאין אחרים מצווין לפדותה דאמר קרא כל בכור בניך תפדה י)בניך ולא בנותיך י)תנו רבנן כ)הוא לפדות ובנו לפדות הוא קודם לבנו רבי יהודה אומר בנו קודמו שזה מצותו על אביו וזה מצות בנו עליו אמר רבי ירמיה הכל מודין כל דמשמע בניך ולא בנותיך ויש לומר דס"ד בכור בניך אב חייב לפדות ולא נקנה אבל הנקבה תפדה עצמה להכי איצטריך להאי קרא: ומאיל

משכו במאתים ולא הספיק וכו' נותן מאתים ס"ט לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש. ולא"ת תיפוק ליה מטעם דלמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט וכיון דמשכו במאתים אינו יכול לחזור ו וא"ל כיון דבטעות היה כמו הכא אלא היה סבור שיתנה השער לא הוי כמסירה להדיוט וקשה דאמר בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קנ:) גבי בנו של יוסף בן יועזר דאמכח מרגניתא אמרה ליה דבימהו זיל מוכרה לגזבר להקדש ולא תשיימא את דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט ואמאי הא שומא בטעות הוא אם יאמר לאתה פחותה משויה וא"ל בדבר שאין שומתו ידועה כגון מרגניתא ב) גומר בדעתו אפי' משווה יותר שהרי כמו כן מסופק שמא שוה פחות א"נ א"ל דהתם כשאם אותה בפחות משוויה מתכוין ליותר להקדש א"כ שייך לומר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל הכא לא נתכוין ליותר כלל כשמשכו במאתים שכך היה שוה באותה שעה ולא שייך אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט ב) **אלו** הדיוט **לאו** במי שפרע קאי. וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא מי שפרע היכא דיהיב לו דמי כמו כן הקדש לא יחזור בו וקשה דאמר פרק הניזקין (גיטין ד' נב.) דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא בכספים (ג) דקא יהיב דמי ליתמי אפילו חל א) אין לוקח יכול לחזור בו אייקור יתמי יכלו לחזור בהם שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש ואמאי הא בהדיוט נמי איכא דמי שפרע ד וי"ל דלא דמי דהתם גבי יתמי מדאורייתא דינם כהדיוט ו"כ אינם ג)קונים אלא משיכה אלא שייפו חכמים כחם ג)לעשות כהקדש שיהו קונים בכספ הילכך במקום הפסדם של יתומים אוקימנה ד)אדינא אע"ג הדיוט קאי נמי שפרע כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יבואו לידי הפסד ע"י תקנת חכמים כי לולי התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו המעות ד כיון שלא משך אבל הקדש דמדאורייתא הוא דמקני בכספא אבל רבנן תקנו משיכה להרוויחן שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע נוקמיה אדיניה בכסף ולא יוכל הקדש לחזור בו אלא כלל כיון שקיבל הכסף: **אותו** ולא אותה. ולא"ת למ"ל קרא תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא שימול בשמיני לילדתו ועשים פטורות וי"ל כיון דמיום שמיני ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאין מלין אלא ביום כדאמרת בפרק הערל (יבמות דף עב.) וי"ל דאמרת כמ"ד התם דמילה שלא בזמנה עוקרת כין ביום כין בלילה: **ואיהי מנא לן** דלא מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה. ואם תאמר תיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בניך תפדה לגבוה וכו'. אבל מה שהוא אומר ליתן לא שייך ביה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאמרת בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קנ:) גבי בנו של יוסף בן יועזר דאמכח מרגניתא אמרה ליה דבימהו זיל מוכרה לגזבר להקדש ולא תשיימא את דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט ואמאי הא שומא בטעות הוא אם יאמר לאתה פחותה משויה וא"ל בדבר שאין שומתו ידועה כגון מרגניתא ב) גומר בדעתו אפי' משווה יותר שהרי כמו כן מסופק שמא שוה פחות א"נ א"ל דהתם כשאם אותה בפחות משוויה מתכוין ליותר להקדש א"כ שייך לומר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל הכא לא נתכוין ליותר כלל כשמשכו במאתים שכך היה שוה באותה שעה ולא שייך אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט ב) **אלו** הדיוט **לאו** במי שפרע קאי. וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא מי שפרע היכא דיהיב לו דמי כמו כן הקדש לא יחזור בו וקשה דאמר פרק הניזקין (גיטין ד' נב.) דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא בכספים (ג) דקא יהיב דמי ליתמי אפילו חל א) אין לוקח יכול לחזור בו אייקור יתמי יכלו לחזור בהם שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש ואמאי הא בהדיוט נמי איכא דמי שפרע ד וי"ל דלא דמי דהתם גבי יתמי מדאורייתא דינם כהדיוט ו"כ אינם ג)קונים אלא משיכה אלא שייפו חכמים כחם ג)לעשות כהקדש שיהו קונים בכספ הילכך במקום הפסדם של יתומים אוקימנה ד)אדינא אע"ג הדיוט קאי נמי שפרע כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יבואו לידי הפסד ע"י תקנת חכמים כי לולי התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו המעות ד כיון שלא משך אבל הקדש דמדאורייתא הוא דמקני בכספא אבל רבנן תקנו משיכה להרוויחן שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע נוקמיה אדיניה בכסף ולא יוכל הקדש לחזור בו אלא כלל כיון שקיבל הכסף: **אותו** ולא אותה. ולא"ת למ"ל קרא תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא שימול בשמיני לילדתו ועשים פטורות וי"ל כיון דמיום שמיני ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאין מלין אלא ביום כדאמרת בפרק הערל (יבמות דף עב.) וי"ל דאמרת כמ"ד התם דמילה שלא בזמנה עוקרת כין ביום כין בלילה: **ואיהי מנא לן** דלא מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה. ואם תאמר תיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בניך תפדה לגבוה וכו'. אבל מה שהוא אומר ליתן לא שייך ביה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאמרת בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קנ:) גבי בנו של יוסף בן יועזר דאמכח מרגניתא אמרה ליה דבימהו זיל מוכרה לגזבר להקדש ולא תשיימא את דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט ואמאי הא שומא בטעות הוא אם יאמר לאתה פחותה משויה וא"ל בדבר שאין שומתו ידועה כגון מרגניתא ב) גומר בדעתו אפי' משווה יותר שהרי כמו כן מסופק שמא שוה פחות א"נ א"ל דהתם כשאם אותה בפחות משוויה מתכוין ליותר להקדש א"כ שייך לומר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל הכא לא נתכוין ליותר כלל כשמשכו במאתים שכך היה שוה באותה שעה ולא שייך אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט ב) **אלו** הדיוט **לאו** במי שפרע קאי. וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא מי שפרע היכא דיהיב לו דמי כמו כן הקדש לא יחזור בו וקשה דאמר פרק הניזקין (גיטין ד' נב.) דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא בכספים (ג) דקא יהיב דמי ליתמי אפילו חל א) אין לוקח יכול לחזור בו אייקור יתמי יכלו לחזור בהם שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש ואמאי הא בהדיוט נמי איכא דמי שפרע ד וי"ל דלא דמי דהתם גבי יתמי מדאורייתא דינם כהדיוט ו"כ אינם ג)קונים אלא משיכה אלא שייפו חכמים כחם ג)לעשות כהקדש שיהו קונים בכספ הילכך במקום הפסדם של יתומים אוקימנה ד)אדינא אע"ג הדיוט קאי נמי שפרע כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יבואו לידי הפסד ע"י תקנת חכמים כי לולי התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו המעות ד כיון שלא משך אבל הקדש דמדאורייתא הוא דמקני בכספא אבל רבנן תקנו משיכה להרוויחן שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע נוקמיה אדיניה בכסף ולא יוכל הקדש לחזור בו אלא כלל כיון שקיבל הכסף:

מסורת הש"ס

א) מעשר שני פ"ד מ"ו תוספתא דשרביו פ"ד ה"ב, כ) [ע' תוס' שבת קכח. ד"ה ומתן], ג) גיטין נב., ד) [כ"מ מד ע"ב], ה) תוספתא דשוטה פ"ב ה"ח [נרכות כ: שבת סב. עירובין מ. מגילה ד. ר"ה ב. מנחות מג. ועי"ש תוספתא דקדושין פ"ה ה"מ], ו) [ויקרא יט, כז], ז) [שם], ח) [שם כח, ח], ט) [לקמן ל:], י) תוספתא דקידושין פ"ה ה"מ מכילתא פוף פ' כח [לקמן ל:], כ) [לקמן סב ע"ב ע"ש], ל) [כמ"י: כנהר. וכלקמן ל ע"ב], מ) [נדפו"ר: מהלוה], נ) [כמ"י: למיפרק נפשיה], ס) [ר"פדה"ר ליתא כמ"י. ונדפו"ר תיפדה. וכ"ה ברש"י ובטי"ז בר"ף וה"מ. ועיין רש"ס, רש"מ, ובר"ש מדעשויא], ע) בכורות מט: (תוספתא דבכורות פ"ב) [ע' תוס' בכורות פ"ו ה"ג], פ) [ברש"י בבר"ף: לאחן], צ) [ברש"י בבר"ף: לאלוה], ק) [ל"ל אחר ד"ה מתחיב], ר) [ע' תוס' לעיל ט ע"ב ד"ה והלכתא], ש) [וע"ש תוס' ב"ב קלג: ד"ה ולא], ת) [שם ד"ה יהיו], כ) [יש לתוס"פ מסס. (ר"ש מדעשויא)], ג) [כתוס' הרא"ש: לעשותם], ד) [נדפו"ר: חדינם].

תורה אור השלם

1. ואם גָּאֹל יִגְאַל אֶת הַשָּׂדֶה הַמְקֻדָּשׁ אִתּוֹ וְיָסַף חֲמִשִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְקָם לוֹ: ויקרא כז יט
2. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: ויקרא יט ג
3. וְחָמַל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן שְׁמֹנַת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים: בראשית כא ד
4. זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר: בראשית יז י
5. וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת בְּרִיתִי הֵפַר: בראשית יז יד
6. וְצוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: דברים ג כח
7. אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֵלֵיכֶם בְּיַד מֹשֶׁה טוּן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ וְהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם: במדבר טו כג
8. וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ כָל בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם: שמות לד כ
9. כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיְיָ בָאָדָם וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה לָךְ אַךְ פְּדֹה תִפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֶת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה: במדבר יח טו

מוסף רש"י

מאי טעמא ונתן הכספ וקם לו. אין הקדש נקנה במשיכה דכתיב ביה ויסף חמישית כסף ערכך עליו וקם לו ואין שטר ומחקה קונין קרקעותיו ולא משיכה אלא המעלטלין (לקמן נד:). שהזמן גרמא. לאיכא שעתא דלא מחייב כה (לקמן לד:). וכל מצות לא תעשה וכו' ואחר הנשים חייבים. דהשוה כתוב אשה לאיש לכל שונאין שבתורה (ברכות כ:). דמחייב ברא למיעבד לאבא. כגון בכור ומולה (לקמן ל:). שזה מצותו על אביו וזה מצות בנו עליו. מצות פדיתו של אב זה היתה על אביו שמת ומצות בנו עליו (בכורות מט:).

עין משפט נר מצוה

דש א מ"ר פ"ז מהל' ערכין הל"ב:
שה ב ג ד מ"ר פי"ב מהל' מעה"ע הלכה נ:
שו ה מ"ר פ"ו מהל' ממרים הל"ו סמג עשין קטז טוש"ע יו"ד סי' רמ סעי' יז:
שז ו מ"ר פ"ח ופ"ג מהל' מילה הל"ח סמג עשין כח טוש"ע יו"ד סי' רס:
שח ז מ"ר פי"ח מהל' כלים הל"ח סמג עשין קמד טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' ח:
שט ח מ"ר פי"ח מהל' מ"ת הל"ח סמג עשין יב טוש"ע יו"ד סי' רמה סעי' ח:
שי ט י מ"ר פי"ח מהל' מילה הל"ח כ סמג עשין כח טוש"ע יו"ד סי' רפ:
שיא כ טוש"ע שם בהגה"ה:
שיב ל מ"ר פי"ח מהל' נכרים הל"ב סמג עשין קמד טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' טו:
שיג מ מ"ר שם טוש"ע שם סעי' כ:
שיד נ מ"ר שם הל"ח טוש"ע שם ס"ח:
שטו ס מ"ר שם הל"ב טוש"ע שם סעי' טו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פיקדה וכו' קרי ביה תפדה: (ב) תוס' ד"ה אמו וכו' ככספים דדהיכא דקא יהיב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

אן תוס' ד"ה אמו כו' דקא יהיב דמי ליתמי אפילו חל אין כו'. נלענ"ד למחוק מלת אין ע"פ הסוגיא דגיטין יעוש"ה ודויק:

מוסף תוספות

א. אפילו לא משכו נמי כיון שאמר לפדותו במאתים. תוס' ב"כ דף ק: ב. כי לא אמר לקנות רק שוה בשווה. שם. ג. בתוס' גיטין דף נב. מקשה בג"א. גבי הקדש כה"ג אינו יכול לחזור כיון דאיכא מי שפרע בהדיוט. ד. ולא קיימי אפי' במי שפרע. שם. ה. כמו פדיון הבן דאין זמנו אלא (מ)שלשים, וקרי ליה לקמן בפירקין (לד.) מ"ע שלא הזמן גרמא. תוס' הרא"ש.

תוס' ר"י הזקן

עד שימשוך. המטלטלין ריחוק בקרקע. משכו. חפץ של הקדש שהגזבר מכרה. לפדותו. ליתן המעות. ונתן הכספ. גבי הקדש כתיב שאין אדם קונה מן הקדש אלא בכספ. משכו במאתים. איכא מאן דמפרש שלא דבר כלום אלא ששאל לגזבר בככה כסף תתן לי זה החפץ ואמר לו הגזבר במאתים ועמד ומשכו. אבל אם אמר לו מאתים אתן לך אינו יכול לחזור בו אע"פ שלא משך, דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. והעיקר דלא אמרינן אמירתו לגבוה וכו' אלא במה שהוא שוה ונתן לגבוה כגון שור זה עולה כדאמרינן כיצד אמירתו לגבוה וכו'. אבל מה שהוא אומר ליתן לא שייך ביה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאמרת בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קנ:) גבי בנו של יוסף בן יועזר דאמכח מרגניתא אמרה ליה דבימהו זיל מוכרה לגזבר להקדש ולא תשיימא את דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט ואמאי הא שומא בטעות הוא אם יאמר לאתה פחותה משויה וא"ל בדבר שאין שומתו ידועה כגון מרגניתא ב) גומר בדעתו אפי' משווה יותר שהרי כמו כן מסופק שמא שוה פחות א"נ א"ל דהתם כשאם אותה בפחות משוויה מתכוין ליותר להקדש א"כ שייך לומר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל הכא לא נתכוין ליותר כלל כשמשכו במאתים שכך היה שוה באותה שעה ולא שייך אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט ב) **אלו** הדיוט **לאו** במי שפרע קאי. וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא מי שפרע היכא דיהיב לו דמי כמו כן הקדש לא יחזור בו וקשה דאמר פרק הניזקין (גיטין ד' נב.) דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא בכספים (ג) דקא יהיב דמי ליתמי אפילו חל א) אין לוקח יכול לחזור בו אייקור יתמי יכלו לחזור בהם שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש ואמאי הא בהדיוט נמי איכא דמי שפרע ד וי"ל דלא דמי דהתם גבי יתמי מדאורייתא דינם כהדיוט ו"כ אינם ג)קונים אלא משיכה אלא שייפו חכמים כחם ג)לעשות כהקדש שיהו קונים בכספ הילכך במקום הפסדם של יתומים אוקימנה ד)אדינא אע"ג הדיוט קאי נמי שפרע כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יבואו לידי הפסד ע"י תקנת חכמים כי לולי התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו המעות ד כיון שלא משך אבל הקדש דמדאורייתא הוא דמקני בכספא אבל רבנן תקנו משיכה להרוויחן שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע נוקמיה אדיניה בכסף ולא יוכל הקדש לחזור בו אלא כלל כיון שקיבל הכסף: **אותו** ולא אותה. ולא"ת למ"ל קרא תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמא הוא שימול בשמיני לילדתו ועשים פטורות וי"ל כיון דמיום שמיני ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאין מלין אלא ביום כדאמרת בפרק הערל (יבמות דף עב.) וי"ל דאמרת כמ"ד התם דמילה שלא בזמנה עוקרת כין ביום כין בלילה: **ואיהי מנא לן** דלא מיחייבה למיפרק נפשה דכתיב תפדה תיפדה. ואם תאמר תיפוק ליה משום דכתיב כל בכור בניך תפדה לגבוה וכו'. אבל מה שהוא אומר ליתן לא שייך ביה אמירתו לגבוה שהרי לא אמר שהוא נותן אלא יתן. ואיכא מ"ד אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט ונלאה אין לה הפסק לאו זמן גרמא הוא ה) ולא"ת אכתי מ"ע שהזמן גרמא הוא דאמרת בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קנ:) גבי בנו של יוסף בן יועזר דאמכח מרגניתא אמרה ליה דבימהו זיל מוכרה לגזבר להקדש ולא תשיימא את דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט ואמאי הא שומא בטעות הוא אם יאמר לאתה פחותה משויה וא"ל בדבר שאין שומתו ידועה כגון מרגניתא ב) גומר בדעתו אפי' משווה יותר שהרי כמו כן מסופק שמא שוה פחות א"נ א"ל דהתם כשאם אותה בפחות משוויה מתכוין ליותר להקדש א"כ שייך לומר אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט אבל הכא לא נתכוין ליותר כלל כשמשכו במאתים שכך היה שוה באותה שעה ולא שייך אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט ב) **אלו** הדיוט **לאו** במי שפרע קאי. וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא מי שפרע היכא דיהיב לו דמי כמו כן הקדש לא יחזור בו וקשה דאמר פרק הניזקין (גיטין ד' נב.) דיתמי הרי הן כהקדש ולא מיקנו אלא בכספים (ג) דקא יהיב דמי ליתמי אפילו חל א) אין לוקח יכול לחזור בו אייקור יתמי יכלו לחזור בהם שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש ואמאי הא בהדיוט נמי איכא דמי שפרע ד וי"ל דלא דמי דהתם גבי יתמי מדאורייתא דינם כהדיוט ו"כ אינם ג)קונים אלא משיכה אלא שייפו חכמים כחם ג)לעשות כהקדש שיהו קונים בכספ הילכך במקום הפסדם של יתומים אוקימנה ד)אדינא אע"ג הדיוט קאי נמי שפרע כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יבואו לידי הפסד ע"י תקנת חכמים כי לולי התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו המעות ד כיון שלא משך אבל הקדש דמדאורייתא הוא דמקני בכספא אבל רבנן תקנו משיכה להרוויחן שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש וכיון דהדיוט אינו יכול לחזור בו אלא א"כ מקבל עליו מי שפרע נוקמיה אדיניה בכסף ולא יוכל הקדש לחזור בו אלא כלל כיון שקיבל הכסף:

כמסירתו להדיוט. ולפירושא קמא משום סיפא נקט ליה כשהוקר דדוקא כשנתן מעות אין הגזבר חוזר אבל לא נתן מעות חוזר. הכא נמי נימא. דהא לעיל אע"ג דאין קנין הקדש כמשיכה אמרינן לתועלת הקדש דקנה, הכא נמי אע"ג דקנין הקדש בכסף. לתועלת הקדש נימא דלא קנה משום לא יהא כח הדיוט. אמר. כלומר וכי הדיוט רשאי לחזור בו ולא אם יחזור בו יקבל עליו מי שפרע, הילכך גזבר לא יחזור בו וקנה הפורה שהרי תורה וכחה לו שיקנה בכספ, ומהדיוט נמי קנה כל כך שאם רוצה לחזור יקבל עליו מי שפרע. אבל לאו לחומרא דכל היכא דאיכא מי שפרע להדיוט לא יחזור בו גזבר, דתנן בשקלים פ"ד ומתניא בפרק הזהב (ב"מ נז. בן המקבל עליו לספק סלתות מד' סאין בסלע תמדנו שלש סאין בסלע יספק מארבע קבל עליו לספק ג' סאין בסלע והחזל ועמדו מארבע נותן מארבע שיר הקדש על העלינה, ואע"ג דבהדיוט איכא מי שפרע אם יחזור בו הלוקח. זה ראיה דבבא קמייתא דאמרינן קנה דוקא כשלא הוזל אבל אם הוזל חוזר בו הגזבר ואינו מקבל עליו מי שפרע שיפה כח הקדש מכח הדיוט, אבל כשקנה הדיוט גזבר ונתן כסף אע"פ שהוקר קנה שהתורה אמרה שיקנו הקדישי בכסף. נשים פטורות. וכי הבת פטורה מכבוד אב ואם. שנים. שזהיר הבן והבת. תניא. תנן במתני' מה ששנו בברייתא. לפטות. שמתוך שאין לו אומנות (נורס לון להיות מלסטם את הבריות. לכם. רבים משמע והיינו ב"ד. אשר לא ימול ונכרתה. אלמא הוא מצווה. תפדה. קרי ביה תפדה דלא מחייבא לפדות את בנה דלא מפקדנה בפרקונה דידה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com